

Ó.Í. Áí áéüýí í âá
Í ðí áéâí û ðàçâèòëý
ñí òèäëüí í é ñòåðû ñâëà

Áàæí áéøèá ï ðåðæñèé ñí öèæüí 1é ñòâðû ýâ-
éýþþöñý ñàì ûì è 1 ðí áéâí 1 ûì è á 1 ðí âí àéâí ñòð
ðåæéèæüí ûò ðåðî ðí àó. 1 ñèáñðòâèý ñí öèæü-
í 1 -yéí 1 1 è -âñéí ãí ðåðî ðí èðí âáí èý èí áþo ãí -
éââ 1 ñòðûâ, ñí áðéòè -âñéèá 1 ðí ýâéâí èý â ñæü-
ñéí è -âñòð ðåæéèí 1 à 1 1 öæéí 1 ó ðýäo 1 ñòð 1 ýðæüñðâ.
Â èâ -âñòðâ áæèâð ûò 1 ðè -éí 1 1 æí 1 ûðæéèðò ãí -
ðåðèí 1 1 ûé ðåðâéòâð ñâðæüñéí ðí çýéñòâí 1 1 ãí
1 ðí èçâí ñòðâ, áðéòèòð 1 ñòð ðæéí 1 1 ûò áþææå-
ðí â. Â ñâýçè ñ ýðèí 1 åðâí è -âí û âí çí 1 æí 1 ñòð
ðåæéèí àéüí ûò 1 ðåðâí 1 à óí ðåæéâí èý â ðåðâéòðí â-
í èè 1 ðí ðåññí â ñí ðèæüí 1 -yéí 1 1 è -âñéí ãí ðàçâè-
ðéý ðåððèòð ðèè.

Áúðáñéácaí í 1 á 1 ní áí óaðáæðaði 1 æréy ið aðe-
ðaðdeéi úo ðáðæi 1 á, eí áþùreð nòðaðor aði ðáññéá-
í úo, e +enéó eí ði ðúo 1 ði 1 nèðony Áæðaéñééé ððaæ.
1 ááéþþá 1 èy, aí áeëc aí éði 1 áí á, a ðaðæað ðá-
çóeüðaði á 1 1 áí +enéá 1 úo ní oði eí ði að +anééð
enéðááí ááí eé «áUññá+éáðþþ» aððaðaði 1 óþ ní aða-
í áí 1 óþ nñðeññéþ ið aðaðaði 1 óþ nñðaði 1 ñða-
nòðaði 1 áí 1 é ðað aði oðeáé e aðaðaðaðoðeé ní öðaæ-
1 é eí ððaðnòðoðeðoðoðu nñðaæ.

Àéðáèññéèé èððáé ýáéýáðñý 1 áí èí èç ñàí úó «ñáéüññéò» ðåâéñ 1 í á Ðí ññèè, ááá ñáéüññé á í àñáéä-í èá ñí ñòðáæýáò 1 í ðòè í í èí áéí ó, èí ááð ñàí 1 á á eú-øí á í èé ÷åñðåíñ ñáéüññéò ðåéñ 1 í á ã Ðí ññèéññéé á Õåäåðåöéè. Òáé, áññéè á ñðåáí áí 1 í Ðí ññèè í á í àéí ðåáæí 1 í ðéóí áéðñý 24 ðåéñ í á, ðí á Àéðáèññéí 1 èððáá èó 60. Á èððáá í àñ-èðùååðñý 14 í í ñáééñ á áí ðí áññé - áí ðéí á è 725 ñáéüññéò ááí èí èñòðåöééí.

Äey ðääëî í à ðäðåéðåðí à cí à-+èðäéüí àý äeö-
ôðåðáí öeäoëy ní öeäeüí í -yéí í í è-+âñéï áí ðäcäe-
ðeëy. Óðí ááí ü æecí è nääeüñéï áí áñääéí eý cí à-+e-
ðäéüí í í èæä, -+äí á áí ðí ääo éðäy. Ä nääeüñéï è -+âñöe-

Õðääêî à áí ëåå áûññ êéé óðî áåí ü áåçðåáí ðeööü – 3,3% (1,8% i í áí ðî äàì êðäÿ), áí ëåå í èçëäÿ çäðä-áí óí ay i ëäoà, nñ ñòåäéýþùäy 55% i ò ñðåäí åéðäå-áí áí óðî áí ý.

Á Í àñòòí ýùåå áðâí ý á èðâà çàòèéñèðí ááí ú cí á-
÷ èðåæüí ûå áéñí ðí i í ðööè á ñòòí áí ýò ní öèäæüí í -
yéí i í è áñéé áí ðâçâæðèý òåððèòí ðèé. Ðàçí èðà
í áææó í eí èí áéüí úí è í áéñèí áéüí úí cí á-áí è-
yí è í áéí ðí ðûò í í èçàðåéé ñðâæ áñòå òåððè-
òí ðèé èðâý ñí ñòàåéýåò: í í í áúâí ó í ðí èçâí áñòåå
ðí ááðí á í áðí áí í áí í í ðòðåéé áí èý í à í áí í áí ðàáí ò-
í èéà – 92 ðàçà, í í í áúâí ó í èí áñòåéé á í ñí í á-
í í é èáí èðåé – 33 ðàçà, í í í áñòåå áí í úí áí ðí ááí
áþææðà í à áðóðó í áñåéé áí èý – 8,4 ðàçà, ááí áæ-
í úí áí ðí ááí í à áðóðó í áñåéé áí èý – 6,2 ðàçà. Ðàç-
èé ÷ í à í áññí á-áí í í ñòú æèéüâí è í ááèòéí ñèéí
í áñéóæéâáí èáí í à 10 ðûñ. ÷ áé. – 1,5 è 45,5 ðàç
ñí í ðâåñòåå áí í.

Í ñòðíòà í ðíáéàí û íáñèíâéáí à í á ðíéüéí
í èçéèí óðíáí áí ðàçâéòéý, í í è èçí áí áí èáí ñá-
í íáí í áðáí èçí à òóí éööéí ëðíâáí éý ñí öéàéüí íé
éí òðáñðóðéóðú á ñávçé ñ óâáéë-áí èáí éí èé-

¹ Çäåñü è ääæää ñi .. Ñoðæðääëý ñi öèæüí 1 -yéí 11 è-âñéí áí ðaçäèðëý Áæðæñéí áí eðay áí 2010 á. – Áaðí àóë, 2004.

—åñòðåå ò-÷åñòí èéî á — ñí öèàëüí ûó åððíí í, éí ðí ðúå í èåçüåâþò èéáí í íåóó í èåçàðü çí à-÷èðåëüí í á åèëýí èå í à ýòí ò í ðí öåññ. Òåé, í åí ðèl åð, í ðí í ñè-ðåëüí í í åûí è yéåí áí ðàl è á í í ñéåäí áå ååñýöè-éåðéå í å ñåéå ýåéýþöñý Òåðí åðñéèå (éðåñòúýí - ñèéå) ðí çyéñòåå è ðí çyéñòåðþùéå á í èo ýéí í í è-÷åññéå ñóáúåêòù — ðåðí åðñ. Åèòåéñéèé èðåé í í ÷èñéåí í ñòè Òåðí åðñéèò ðí çyéñòå åðí åèò á í åðåðþ ååñýöèå ðååèéí í á Ðí ññèé, à í í í èí ùà-æé ñåëüñéí ðí çyéñòååí í ûó õåí åéé, í ðèòí äÿùèò-ñý í å íáí í ðí çyéñòåí, — á í åðåðþ øåñòåðéò. Áí èý èðåñòúýí ñèéò (Òåðí åðñéèò) ðí çyéñòå á í áúåí í áúåí á ñåëüñéí ðí çyéñòååí í íé í ðí åðéòèé èðåÿ í ðí í ñèòåëüí í áååéèéå — 9%, í í ýòí áí èåå ÷åí á 2 ðàçà í ðååñòåðåò ñðåäí åðí ññèéñéèé í í èåçà-ðåëü. Ñðåäí èé ðàçì åð çåí åëüí í åí ó-÷åñòéå í åí í - åí Òåðí åðñéí åí (206 åå) ðí çyéñòåå í í ÷òé á 3 ðàçà åúøå ñðåäí åé í í ÐÔ ååéèé ÷éí û.

Í í yáéáí éá í í áúó yéí í í í è-åñééò ñoáúåéóí á
í á ñaéá yáéyåöñy í í ñí Úí óðáí ñööí ðí àöèí í Úí
Óäéóí ðí í ñaéüñéí áí ñí öéóí á, óðääëöèí í í áí
yéí í í í è-åñéí áí é ñí öéäéüí í áí í áðáí èçí í á åçä-
éí í ðí í ñaééòí èé è åçäéí í åäéñööéé í åäéáó yéí í í
í è-åñééòí è ñoáúåéóàí è, óðääéí í àéüí Úí è í óðääí á-
í è óí óðääéáí èý è í ðí åæäåþùéí í á óððéóí ðéé
í åñäéáí éáí . í ðí èñöí ayúéáí í ðéé ýóí í óðáí ñööí ðí-
í àöèé á óä-åí éá í í ñéäáí ááí í áðéí áá èí áþò éäé
åäñööéöééáí Úé, Óäçööøèöåéüí Úé, óðé è éí í ño-
ðööéöéáí úé óðäåéöåð ñ óí èéé çðáí èý í áðñí åéöéá
óðäçåéöéý ñí öéäéüí í é èí óðäåñööéööðú ñaéá.
Á éá-åñöåå áådöö äéáí áðäåéüí í í ðí ðééáí í í éí æ-
í Úó ñeðöåöéé í í æí í ðäññí áððéååòú ñeö-åé, éí å-
ää óóí éöééí èðí ááí éá óáðí áðñéí áí óí çyéñöåå
á ñaéüñéí í ðäéí í á ååäåð í í í áúóøáí èþ óðí áí ý
óðäçåéöéý ñí öéäéüí í é èí óðäåñööéööðú ñaéá,
óéö-øöåí èþ óðí áí ý æéçí è í åñäéáí èý, óååéé-å-
í èþ í áñö í ðééí æáí èý óðöåå è ñoáí áí è ááí ñí öé-
äéüí í è çáñéüñí í í ñöé, á äððåéö - é óéö-øöåí èþ
ñí öéäéüí í -yéí í í í è-åñéí áí í í éí æáí èý óáðí áðå
í ðé í áí í áðäåí áí í í é ñí öéäéüí í -yéí í í í è-åñéí è
í ñoååí áöèé è ååäåðååöéé óððéóí ðéé, í á éí óí ðí é
óóí éöééí èðöåð è ðäçåéååöñy Õáðí áðñéí á óí -
çyéñöåí, áí çí èéí í ááí èþ í áí ðýæáí í í ñöé è ååñö-
ðööéöéåí Úó éí òéééöí Úó áçäéí í í ðí í ñaéáí èé
í ååéåö -éáí áí è ðäðí áðñééö, éí èéåéöéåí Úó óí -
çyéñöå è í åñäéáí èáí á óäééí .

Øàéèí ́áðåçí ï, á ́àñòí ýùåå áðåì ́y í àæéþäà-
åöny ní öèæëüí ́ ií àñí ay äèöôåðåí öèæöey á óðí á-
í yö è eà=áñòåå aæçí è éàé ́ åæåó ́ òåäæëüí ûí è
ní öèæëüí ûí è áðoí ́ i àí è, òàé è ́ åæåó öåëüí è
øåðòèòí öèýí è.

Nî öèæeúí áy i 1 èeòééà, nèéâái âàòâéúí 1, ýaeý-
âòñý «Í áí 1 í áðí 1 é», í aí ðâæéáí 1 é í à ðâòáíl èá
1 aí 1 áí èæéñáí -eéáí añí aéða 1 ðí aéáí û, 1 1 í áäí -
nòàðí ÷ 1 í ó-èòûâàðò êí 1 i èæéñ 1 í nèáæñòâéé ðâá-
éèçáöèé òâééò 1 ðí áðí 1 i 1 ûò 1 áðí 1 ðéýòéé aeý
nâéüñéí é ÷ añòè ðâæéí 1 à á òâéí 1 .

Ā ī àñòð ÿñåå ãððàì ÿ ī àí àóð àëè ì à ÷ðòéäÿ èí ï ð-
æí àöèÿ àåéñòåéè Õåäåðäæüí ûõ è ðåâæèí àéüí ûõ
î ðåâí î à èñí î èí èðåâéüí î è àéàñòè ï î ðåâæèçåòè
Õåäåðäæüí ûõ ôäéååûõ î ðí àððàì î , à ðí î ÷ñéèå
òåéèò èåé «Ñí öèåæüí î à ðåçåèòèå ñåéå àí 2010
åí àå», «Àåçèòéèåòèÿ ñåéå», «Ñåí é àí î », î ðí-
àððàì î àäéüí àéøååñ ðåçåèòèÿ åí àí ñí àáæåí èÿ
í àñåéåí î ûõ î óí èòí å, î àûøåí èÿ ðóí åí ý ñí öè-
æüí î åí è èí æåí àððí î åí î áóñòðí éñòåå ñåéüñéèò
î óí èòí èí àéüí ûõ î àððåçí ååí èé è î áåñí àðåí èÿ
ñåéüñéèå î àñåéåí èÿ åí ñòðí î ùí è è î áúâñòååí î î
î ðèåí èåí î åí èå÷ñòåå áåçí åùí è ñí öèåæüí ûí è
óñéòååå è, î åí åóñí àéè î èí î ï èåéñí àÿ ýéñí àððèçå

ÝÊT 1 1 1 EÉA

Ðààèèçàöèè èððí i i àñðòðàáí ûð Õåàåðàëüí ûð ðåôîðì (ÆÉÓ è ð.i.) i ðåæäå áñååâí ñ ðî ÷èè çðå-í èý áî çì í æí ûð i i ñéåñðåèé äëý ñåëüñêí áî í àñå-éáí èý ðåæéí à;

Ôéðåí eáí èá i àðåðèàëüí í é è ôéí áí ñî áî é áacú ñî öèàëüí í é ñôåðû ñåëà áî èæí í ðî èñôî - äèðù í à iñí i åå i i èèðèéè ðååí í é áî ñòðí i i ñòð ñî öèàëüí ûð óñéóå äëý áñåð ñî öèàëüí í -åâí i åðå-Ôè÷åñéèò åððí i i àñåéáí èý.

Í à yðaí á i ðåäí ðî åðàí i i é i i ååí ðî åéè ñî öè-åèüí i é i i èèðèéè í áî áðî åèí i ðåøáí èá nèååðþ-ùèò iñí i áí ûð çååå=

– áûýâéåí èá è i i ðåååéåí èá ñòðí áí è åéèý-í èý ðåçè-í ûð õåèðí ðî á, i åñí å÷éååþùèò óñ-ðî é÷éåí á ñóùåñðåí áàí èá è ðåçåèðèå ñî öèàëüí i é ñôåðû ðåéí i à;

– áûýâéåí èá ðî èé i i åûð õå ðî ýéí i i è÷åñ-éí áî i i ååååí èý è èò i i ñèòåéé í á óðî áåí ü ñî öè-åèüí i -yéí i i è÷åñéí áî ðåçåèðèý ñî öèàëüí í -áû-ðî áî é ñôåðû ðåéí i à;

– áûýâéåí èá iñí áåí i i ñòåé åéèýí èý óðî áí ý ðåçåèðèý ñî öèàëüí i é ñôåðû ðåéí áàí i i ñí åòé-Ôèéò ñî öèàëüí i -yéí i i è÷åñéèò åçàèí i i ðî i ðå-

í èé è åçàèí i ååéñðåèé iñí i åí ûð ýéí i i è÷åñéèò ñóáúåéòí á ðåððèòí ðèè;

– áûýâéåí èá åéèýí èý ñéí æèåøèöñý ñî öè-åèüí ûð åçàèí i i ðî i ðåéí èé è åçàèí i ååéñðåèé í à óðî áåí ü ñî öèàëüí i -yéí i i è÷åñéí áî ðåçåèðèý ðåéí á à è iñí áåí i i ñòè ýéí i i è÷åñéí áî i i ååååí èý í åñåéáí èý è åéååí ûð ýéí i i è÷åñéèò ñóáúåéòí á;

– i i ñòðí áí èá i àððèòú ñî öèàëüí i -yéí i i è÷åñéèò èí ðåðåñí á åéååí ûð ýéí i i è÷åñéèò ñóáúåé-òí á è i åñåéáí èý ðåéí á à i i ååååí áó ñî çååí èý è ðåçåèðèý ñî öèàëüí i é ñôåðû ðåéí i à;

– áûýâéåí èá iñí áåí i i ñòåé ñóùåñðåóþùèò ðøí i å yéí i i è÷åñéèò i åðåí èçí áàí ñî çååí èý è ðåç-åèðèý ñî öèàëüí i é ñôåðû ðåéí i à;

– ðåçðååí ðøà í à iñí i åå áí åéèçà i i éó÷åí í ûð á i ðî ðåññå ðåæèçåöèé èññéååí áàí èý ååí á ûð i ðåæéí æåí èé i i ñí ååðøåí ñòåí áàí èþ ñóùåñðåó-þùèò è ðî ðî èðí áàí èþ i i åûð ñî åðåí áí i ûð ñòåí -ååðòí á ñî öèàëüí i é i i èèðèéè í à åñåéå.

Ñí åðåí áí i ûð ñî öèàëüí ûð i ðî åðåí i ûð, i à i åø åçæéýä, áî èæí û èñðí åèðù èç i i èèñóáúåéòí i ñòè ñî öèàëüí i é i i èèðèéè è ó÷åðà i i åæåñðååí i i ñòè ýóðåéòí á ðååéèçåòí ûð i ðî åðåí i .